

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 26.

Harc az önálló vámterületért.

— A kereskedelmi és iparkamarában. —

Szokatlanul heves jelenetek voltak tegnap a nagyváradai kereskedelmi és iparkamarában, az önálló vámterület tárgyában Bertsey György iparosztályi elnök által beadott indítvány tárgyalásánál.

A megszokott higgadt tanácskozás helyett a szenvedély a személyeskedés terére ragadta a kamara tagjait.

Előrelátható volt, hogy ellenzésre fog találni az indítvány azon része, hogy a koalíciós többséghez és annak vezéréhez Kossuth Ferenczhez forduljon a kamara, mivel az elnökségben és a beltagek között van a szabadelvűpárt elnöke és két alelnöke, azonban ilyen éles, a kamara termébe éppen nem való éles harcra senki nem volt elkészülve. A kamara által képviselt magasabb érdekek és a béke szempontjából kívánatos, hogy hasonló jelenetek a kamarában ne ismétlődjenek.

A kamarai ülés ezen részéről teljes tárgyilagossággal a következőkben referálunk:

Bertsey György oszt. elnök írásban adott be indítványt a kamarához, amelyben kéri, hogy a kamara írjon fel a többségben levő egyesült ellenzékhez az önálló vámterület létesítése és a választási törvény olyan irányú módosítása iránt, hogy minden önálló iparos és kereskedő szavazati joggal bírjon. Ezen feliratot a kamara a többi kamaráknak pártolás végett küldje meg.

Ezen indítványt tegnap, április hó 26-án tartott teljes ülésében vette tárgyalás alá a kereskedelmi és iparkamara.

Dr. Sarkadi Lajos titkár, mint előadó, ismertette az elnökségnek az indítványra vonatkozó javaslatát, amely szerint a kamara nem az egyesült ellenzékhez, hanem az országgyűléshez intézzen feliratot az indítvány szellemében.

Reismann Mór alelnök nem tartja helyesnek, hogy a kamara egy párthoz írjon fel, mert a kamara nem politizálhat. A törvény szerint a kamara csak a kereskedelmi miniszterhez intézhet feliratot. (Zajos ellentmondások.)

Széles Lajos: A szabadelvűpárt mindenből politikát csinál.

Közbeküldés: Nincs miniszter!

Bertsey György szólott ezután indítványa mellett. Mikor korábban Ternyei indítványt tett az önálló vámterületre vonatkozólag, nem láttak benne politikát. Most az ország minden polgárának kötelessége, hogy ettől a sárgafekete politikától szabaduljon az ország. Az országgyűléshez hiába fordulnak, mert az országban van kötvé. Ezért küldjék a feliratot Kossuth Ferenczhez, (Éljenzés) az tudni fogja, hova terjeszse elő. A többi kamarák, a budapestit kivéve, bizonyára pártolni fogják a feliratot. Megfogja adni az Isten, hogy mihamarabb elérkezik az idő, amikor teljesítik a nemzet kiánságát. Ajánlja indítványának elfogadását. (Éljenzés.)

Czeglédy Jeremiás helyesli, hogy annak küldjék a feliratot, aki mindég az önálló vámterület mellett küzdött.

Huzella Gyula úgy látja, hogy vádként említik azt fel, miszerint a kamara mindig a többséghez intézte feliratait. A kamara közgazdasági testület s a multban sem politizált, azt most sem teheti. Ha a 48-as lesz az új kormány s az ipar és kereskedelem érdekeit szíven viseli, (Közbeküldés: Az bizonyos!) akkor

Hossannávat fogadják. A mi érdekeink nem a pártpolitika, hanem a közgazdaság fellendülése. A kamara csak a kormányhoz intézhet feliratot.

Rosinger Jakab beltage sajnálja, hogy a beltage urakkal nem lehet egy véleményen. Egyik vagy másik párthoz nem csatlakozhat a Kamara. Pártolja a felirat küldését, de csak a kormányhoz.

Lipeckzy Gyula: (Margitta) Nincs kormány!

Rosinger Jakab nem helyesli azt sem, hogy Kossuth utján intézzenek feliratot. Vagy a kormányhoz, vagy az országgyűléshez küldjék a feliratot.

Moskovits Mór szerint az önálló vámterület gazdasági kérdés. Még a 48-asok sem akarnák azonnal behozni az önálló vámterületet. Egyes dolgoknál előny, másnál azonban kárt okozna az önálló vámterület. Nem volna indokolt a felirat, de ha mégis ragaszkodnak hozzá, csak a miniszterhez lehet azt küldeni, mint eddig.

Dr. Hoványi Géza hivatkozik arra, hogy ő ezelőtt is az önálló vámterület ellen volt; kár lenne előkészületlenül öngyilkosságba kergetni a nemzetet. (Zaj. Tiltakozások.) Ez az egyéni nézete. A kamara már felirt a kérdésben, tárgyalatlan az újabb felirat, mert a régi is ott fekszik. (Közbeküldés: Az a baj, hogy fekszik!) Ellenzi különben is, hogy ne az eddigi uton menjen a Kamara felirata. (Zaj.) De ha mégis felírják, azt csak a kormányhoz küldjék. Van kormány, ez intézi az ügyeket. Csodálkozik, hogy Bertsey tette az indítványt, aki egy fél-évevel előbb még más párt érdekeit védte. (Óriási zaj.)

Személyes támadás.

Ezután Steiner M. Albert beltage szólalt fel s erősen a személyeskedés terére vitte át a vitát. Olyat akarunk, — ugymond — amihez nincs jogunk. Itt csak szereplési viselkedéssel lát az indítvány megtevésével. (Zaj. Elállí kiáltások.) Bárhova terjeszszék a feliratot, csak az

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ujdonság vadászat.

Francziából* fordította: Dr. Némethy Gyula.
 (Vége.)

Mennyit kereshet naponta egy bérkocsis vagy egy omnibusz-konduktor? Egy bérkocsis strike alkalmával a Figaro egyik ujdondásza, egyenruhát szerzett s a Compagnie générádtól kért kocsit, lovat. Daniel, ez volt a riporter neve, a boulevardokon kocsikázott, de alighanem híjjával volt valami »kimondhatatlannak« (je ne sais yuor): mert a bevétele csakugyan nagyon csekély volt. Egy öreg kisasszonyt szállított, aki nem volt bőkezű a borralalót illetőleg, továbbá két beszszelt hentest, kik itatták is mindenütt, ahol ők ittak, végre egy epés urat, kivel sok kellemetlenséget kellett kiállania. Ugyanez az újságíró, más alkalommal omnibusz

* La course a l'information. Lectures pour tous. 1905. Avril. 527. stb.

konduktorságra vállalkozott. Fölült tehát egy Madeleine-Bastille omnibusz tetejére. 14 óra-hosszat kering a boulevardokon. Egy zavarbajött ur kétszer megfizeti a helyét; viszont mások, fölhasználva járatlanságát, kocsikáznak a nélkül, hogy kinyitnák a bugyellárist. Este tizkor a szerencsétlen zsurnaliszta végkép »letörtött«, annyit kellett mászkálnia a kocsit tetejére. Csak három frankot kellett a mulatságra ráfizetni.

A Journal egyik ujdondásza Tiumory statisztának szegődött a Porte Saint Martin színházhoz, a quo Vadis előadásai alkalmából. Egy este, szerényen öltözve, leült egy kisebb kávéház valamelyik asztalához, hol a statiszták főnöke szokta verbuválni a vállalkozókat. »Van-e itt ember, aki a tetemek szerepét elvállalja?« kérdé ez utóbbi. Tiumory jelentkezett. Magas, izmos ember; testhez álló nadrágban nem fog rosszul festeni. Megfogadják; husz sou lesz a bére esténként.

A főnök vezérlete alatt a statiszták csapatja bevonul a színházba és fölhalad a lépcsőkön. Egészen fenn vannak a statiszták öl-

tözői; ötven ember szorul be egybe-egybe. Tiumoryt az ájulás környékezi. Émelygése daczára levetkőzik és trikóba bujik. Volt gondja rá, hogy se órát, se tárczát ne hozzon magával, mert a ruhák szögön lógnak s egyéb őrjöjűk, mint a kölcsönös bizalom, nem marad. Meg kell jelenni a színen. »Holttetemek mozogjatok!« kiált a rendező: »rajtatok a sor.« A holttetemek leszállanak a színpadra. Tiumory lefekszik a padlóra. Egy csomó ember alá kerül, kiket a cirkusz fenevadjai halomra öltek. Félig megfulladva, csak egy-egy félbeszakított szót hall a párbeszédéből. Végre a függöny legördül, s ő fölemelkedhetik, összetörve, kiállva; semmi kedve, hogy újra kezdje ezt a szerepet.

Harun-al-Rasidról, a kalifáról beszélnek, hogy szokása volt éjjelenként álöltözetben bejárni Bagdad utcáit, hogy személyes meggyőződést szerezzen hivatalnokai buzgóságáról. Ami újságíróink utánozzák a kalifát, s hogy megbizonyosodjanak nyilvános közegeink működésének helyes voltáról, illetőleg, hogy rajtakapják azokat elkövetett hibáiknál, átöltözködnék és

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó-czég

Szövetek és belések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumok, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

országgyűlés elé kerül. Ha a többség mindenáron feliratot akar, annak a rendes uton kell menni. Az indítványozó azt akarja, hogy az újságokba kerüljön a neve. (Zajos tiltakozások.) Jól tudja, hogy a többség az indítvány mellett van, mégis kimondja véleményét. (Zaj.)

Széles Lajos: Minekünk fáj!

Steiner M. Albert: Nem tudhatják mi fáj neki, ha több adót kell fizetni. Politizálni a kamarának nem szabad. Mi haszna van, ha Kossuth Ferenczhez irnak fel, aki úgy is be-terjeszti az országgyűléshez. (Zaj. Közbeiktálások: Ne oktasson bennünket!) Azt akarja az alelnök megmutatni, hogy ő milyen nagy ember (Közbeiktálások: Eláll! Rendre!) Csak a miniszterhez van joga felírni a kamarának. (Nagy zaj.)

Huzella Gyula közbeszól, hogy a személyeket sértő kifejezéseket kerüljék s tárgyilagosan szóljanak a kérdéshez.

Tronfra-tronf.

Bertsey György kijelenti, hogy indítványa beadásánál nem vezette szereplési viszketegség. Becsületen munkával, nem ügynökséggel kerestette vagyonát. A támadást visszautasítja. Eljelen után soha nem vágyott, de megkapta, amit előtte szóló soha sem fog elérni.

Steiner M. Albert elismeri, hogy erős kifejezéseket használt s ezért bocsánatot kér. De . . . különben jobb nem szólni.

Széles Lajos: Azt hangoztatják, pártoljuk a magyar ipart. Románia kicsi ország s mégis megvédi iparát. Magyarország hagyja, hogy milliókat vigyenek ki tőle. Például felhozza, hogy Magyarországon 10 év előtt 6000 timár volt s ma 2000 van. Cipőkért milliókat visz ki csak a módlingi gyár, holott ezt itthon meg lehetne csinálni. Így van minden téren s ezért szükséges az önálló vámterület.

Dr Sarkadi Lajos titkár terelte ezután a helyes mederbe a vitát. A vámterület kérdése felett már nyilatkozott a kamara s ezért azt most ne vitassák. Formáról van szó, hogy az önálló vámterület iránti kérelmet hogy hozzák az illetékes tényezők tudomására. Bertsey az egyesült ellenzékhez akarja a feliratot küldeni. A kamara azonban a párthoz nem, csak az országgyűléshez írhat fel. Indítványozza, hogy a feliratot az országgyűléshez intézzék és Kossuth Ferencz nyujtsa azt be. (Helyeslés.)

Bertsey György és többen kijelentik, hogy ezt a módozatot elfogadják.

Külön vélemény.

Dr Hoványi Géza külön véleményt jelent be, mert csak a miniszterhez van joga felírni

a kamarának, másutt törvénytelen. (Közbeiktálások: Hát a zsebkendő!)

Czeplédy Jeremiás nem tartja azt törvénytelennek, ha magunknak és a hazának jót akarunk. Ne bántuk egymást, hiszen kötelességünk mindent megtenni a nemzet boldogulására. A kormány eddig nem tett semmit, de fátyolt reá. Mikor azonban hajnalodni akar, ne zárjuk el az országtól az éltető levegőt.

Huzella Gyula elnök úgy látja, hogy itt csak félreértés van.

Dr Hoványi Géza személyes kérdésben szól. Egész működése a haza boldogulása érdekében volt; azon az uton haladt és halad, amely a nemzetet az önállósághoz vezeti. Egy cél felé törekszünk mindannyian, csak az utak elágazók. Ismétli, hogy a Kamara csak a kormányhoz küldhet feliratot.

Bertsey György szintén személyes kérdésben szól. Szemére vetették, hogy fél évvel ezelőtt más pártot szolgált. Igaz. Harminczöt évig Hoványival egy pártot támogattott. Teljes lelkéből belátta azonban, hogy az a silány párt 35 évig nem tett semmit az iparért. (Rosinger Jakab állandóan ellentmond.) Azon nézetben volt, hogy az a párt az ország javára lesz, de csalódott. Ezért megváltoztatta nézetét s erre büszke. (Hosszas éljenzés.)

Ezután 13 szóval, 8 ellen a kamara elhatározta, hogy az önálló vámterület mielőbbi behozataláért és az önálló iparosok szavazati jogának biztosításáért feliratot intéz az országgyűléshez s ennek beadására Kossuth Ferenczet kéri fel.

A zsolnai választás.

A zsolnai választás, mely május 2-án fog megejtetni, csöndesnek ígérkezik. A kerület szabadelvű pártja nem állit jelöltet. *Smialovszky Valér* megválasztása egyhangunak ígérkezik.

A politikai válság.

Ma három hónapja ment végbe az ország kerületeiben az emlékezetes választás, melynek váratlan eredménye végzetes csapásként nehezedett a szabadelvűpártra. A nemzet ítélete, melyet ex-lexes választással provokált a kormány, megdöntötte a három évtizedes liberális rendszert s új többségnek kezébe tette le a nemzet ügyeinek vezetését.

Ennek daczára még mindig az a kormány ül a bársonyszékeken, mely ezt a végzetes vá-

lasztást vakmerően provokálta s a kibontakozás útjára még mindig sűrű homály borul, melyet csak királyunk újabb budapesti tartozkodása fog eloszlatni.

Eötvös Károly cikke.

A válságot illetőleg tegnap egy nagy fel-tűnést keltő cikk jelent meg a bécsi *Neue Freie Presse*-ben, Eötvös Károly tollából.

A koalícióhoz tartozó körökben kínos fel-tűnést fog kelteni ez a cikk, mert Bécsben azt vélik, hogy a cikkben osztrák politikai körök a koalíció egyenlenségének jelét s az ellenzék újabb engedékenységes való készséget látják, annál is inkább, mert Eötvös Károlyról tudják, hogy az ujpárt tagja, melyet ott intranzigensebbnek tartottak a függetlenségi pártnál is. A cikk így hangzik:

A megoldásról könnyen elgondolható sok ok miatt nem mondok véleményt s nem állok elől tervvel, javaslattal Hanem a helyzet ismeretét megkísértem, minthogy erre nézve nálunk is, Ausztriában is, úgy látom, sok dologban csonkák, sőt tévesek a nézetek. A válság keletkezése, iránya és természete nem egyféle, tehát megoldásának módja és lehetősége se egyféle. A különféle válság többé-kevésbé összefügg ugyan, de rövidlátó politikusok által össze is zavartatik. A sok és nagy késlekedésnek ez a főoka.

Az egyik válság Magyarországnak tisztán *belpolitikai válsága*. Harmincz év óta uralkodó párt vesztette el hatalmát s vezető képességét. Férfiai leszorultak s utónemzedéke iránytalanává vált. Az így keletkezett helyzet nem csupán elméleti. A leszorult férfiaknak nyomban félre kellett volna állaniok s a kisebbségben maradt, de számra nézve még mindig erős régi kormánypártnak nyomban át kellett volna alakulni ellenzékévé, de határozottan kifejtett s elfogadott elvekkel vagy csatlakoznia kellett volna azokhoz, akikkel együtt újra kormánypárttá alakul. Mostani szereplése előrsi szereplés, működése szinleg kémszolgálat, de teljesen biztos háttere nincs se a nemzetben, se az udvarnál. Alaptalan reményeket táplál és kelt s zavarja az áttekintést. És amellet sok értékes elemetétlenségre kényszerül.

A másik egyszerűen *alkotmányválság*. A nemzet akarata s az uralkodó akarata nem vág össze. A két akarat meglehetősen elzárkózik egymástól. Ha mind a kettő makacs marad, a következtetés tisztán látható. Önkenyuralom az egyik oldalon, tökéletes nemzeti egyesülés és passzív ellenállás a másik oldalon. Utóbb s talán nem is nagyon sokára előállanak a nem-

különféle szerepet játszanak. A rendőrség felügyel a közönségre, de a rendőrség viszont a riporterek felügyelete alatt áll.

Georges Dániel, hogy ítéletet alkothasson magának a rendőrség éberségéről s a rendőrök értelmességéről, egy éjjel rongyos ruhába öltözve vezetett egy drága kerékpárt a fogantyjánál fogva Kérdőre fogják-e vonni, le fogják-e tartóztatni? Két óra hosszat bolyongott háborítlanul a rendőrség szemeláttára. Reggeli két óra felé egy *sousbrigadier*-nek eszébe jutott megkérdezni, hogy hol vette a biciklit, melynek értékes volta nem volt semmi arányban a biciklis öltözetével. Szántszándékosan zavart feleletei következtében letartóztatta s beakisérte a legközelebbi állomásra.

Charles Vallier, a *Petit Bleu* újdondásza még tovább ment: bolondnak tetette magát, hogy meglássa, mi fog történni vele. Hosszu, divatból kiment kabátba öltözve, mellét érdemrendekkel tele rakva, egy ócska esernyőt jogar gyanánt tartva, végigjárta a boulevardokat, a járőkelők bámulatára. Kétszer is megszólította rendőröket ilyenformán:

— Én vagyok Napoleon! Katona, brigáderossá tesznek.

— Menj dolgozdra, válaszoltak a rendőrök

elfordulva tőle. Egy harmadik azonban karonfogta és elvezette a rendőrségre.

Georges Leroy, a *Journal* újdondásza, a végtelenségig vitte ezt a kísérletet: örült dühöngést szimulált s beakisértetvén, egy éjjelt töltött üvöltő, veszélyes örültek között. Beakisértetni, vagy az örültek házába vitetni magát, ez még csak megjárja; de beleugrani a Szajnába csak azért, hogy egy újságcikket írhasson valaki, ez már csakugyan ritka hivatásszeretet! Egy elég hüvös márciusi délután egy fiatal szőke bajusztalan ember a *Sully-hídról* belévetette magát a Szajnába. Szerelmi bánat, gondolhatták a járőkelők. Dehogy az! Riporteri kíváncsiság. A fiatal ember *Christian* volt, egy újságíró, ki a mentőkutyák buzgóságát akarta kipróbálni, amelyek tudniillik a *brigade fluviale* a folyami dandárhoz vannak beosztva, hogy a fuldoklókat kimentsék. Mint erős és gyakorlott uszó, csakhamar a víz felszínén teremt, de hiába várta az új-fundlandiak közbelépését. Csak a folyami rendőrök jöttek segítségére s csakhamar kivonszolták a partra. Másnap egész Páris tudta a mentő kutyák kudarcát. Az illető új-fundlandi eb, midőn *Christian* a vízbe ugrott, éppen ebédelt, a kutya őrzői attól féltve, hogy a drága állatot emésztési zavar fogja

érni, jobbnak látták magára hagyni az eviczkelő embert. Később azonban a mentő ebek kiállottak a próbát és kiköszörülték a csorbát a közvélemény előtt.

Christian, ki az új-fundlandi kutyákat alaposan lefőzte, megtréfálta a Louvre őreit is. Egy szép este, mikor a felvigyázók »zárást« kiállottak, bebujt egy merovingi kőkoporsóba (sarcophag), a nélkül, hogy az őrk észrevehették volna. Ő neki magának kellett figyelmeztetnie körjárat közben az egyik őrt. Persze letartóztatták s a rendőrségre vitték. De bebizonyította, hogy a fölvigyázat a Louvre-ban elégtelen.

Ezekből láthatni, minő gyakorlati szolgálatokat tehet az újdondások fáradozása. Többet mondhatunk: az érzés, mely őket vezeti, gyakran a legnemesebbek közül való, részvét, a szegények szeretete, tevékeny szeretet. Egy amerikai riporternak, Cartarney, volt bátorsága beállni fűtőnek egy Liverpool és New-York között közlekedő postahajón. A fűtők ruhájába öltözve, e foglalkozás minden szenvedését kiállotta. Napokon át a hajó fenekén tartózkodott, szénrel töltögetve a talicskákat: nyomasztó levegőt szitt, mely fojtogató porral van telítve s szárítja a torkot. Egy viharos napon csaknem

Férfi fehérművek nagy választékban és méret szerint is a legyorsabban készíthetők 733. Egyedüli raktár valódi »HU-MA-IM« védjeggyel ellátott amerikai cipőkből.

Angol, Olasz és belföldi kalapok. Legnagyobb választékban megérkeztek

Róth M. utóda

c z é g n é l

zetközi következmények is. Ismert tájkép Magyarország és Ausztria történetéből.

A harmadik válságot osztrák műszóval birodalmi válságnak méltán nevezhetjük. A hadügy és a vámegység vagy vámelkülönítés kérdése már a két állami monarchiának nagy kérdése. Itt már Magyarország és Ausztria közt a több száz éves nagy történelmi vita ere lüktet. Itt vannak észrevételeim az aktualitás szempontjából.

Jó-e, nem jó-e a dualizmus és 1867. e fölött magyar és osztrák állambölcsek untig vitatkozhatnak. De elől semmi kétség, hogy ez Magyarország érdekében őszintén és komolyan végrehajtva eddig nem volt s hogy erre harmincz év óta az ugynevezett birodalmi és egységi eszme bénítólag ránehezedett.

A katonakérdés nehéznek, szinte megoldhatatlannak látszik. Pedig oly közel van sok nagy egyenérték, amelynek fejében az alakuló többség ezt meg nem határozott időre szívesen elhalasztaná.

Azután el sem tudom képzelni, miért veszekedjék Ausztria és Magyarország vámelkülönítés esetén egymás ellen? Hát Anglia és Németország például kiirtsák egymást azért, mert külön vámterületek? Hát van Magyarországon egyetlen ember is, aki nem a tökéletes jó szomszédi, szövetségi és baráti szerződésre törekszik Ausztriával?

Végre sehogy se tudok bölcsességet látni abban, hogy a válság minden különálló részét együtt, egyszerre összebonyolítva kezelik a megoldás céljából. Tessék időben és parlament munkában elkülöníteni azt, ami külön dolog, elhalasztani ami várhat, de nyomban megoldani azt, amit halasztani nem lehet. A magyar parlament többségben levő pártjai legyőzhetlen nehézséget bizonyára nem okoznak, ahogy én őket ismerem.

Hármas feladata van a koalíciónak.

Átvenni a kormányzást s kiváló férfiak kezére bizni az ország vezetését.

Azután a nemzeti viszonyok közül megvalósítani annyit, amennyit rázkódások nélkül lehet s hogy úgy mondjam, politikai becsületből s tekintettel a választásnál nyilvánuló nemzeti akaratra, multhatatlanul szükséges.

Végre meg nem engedni azt, hogy az összes nemzeti igények a parlamentben, erős képviselő nélkül maradjanak. A koalíció ugyan szétfoszlik s a természetükkel fogva ellenzéki elemek külön fognak alakulni; de már ez elkerülhetlen. Ennek dacára nagy és elhatározott többsége lesz az új kormánynak.

megfulladt a hullámban, mely a szelelő lyukon át csapott be a szenes helyiségbe, majd a gépterem rettenetes hőmérsékletét kellett elszívni. Egy szál nadrágba öltözve, lapáttal a kezében állott a tüzhely ajtajánál: mikor a megnyitott fűtés végett, egy lángfivalom megégette az arcát, a szemébe pattanó szénüszkők csaknem megvakították.

Ehesen mint a farkas, esett neki az utasoktól ott hagyott ételmaradékoknak, melyet, mint valami ragout-t összevegyítve tálaltak föl nekik egy nagy kondárban.

A riport e nemében a nők természetesen nem maradhattak hátra, odaadó természetük megkövetelte a magáét. Franciaországban *Madame Séverine* cukortörő lett egy párizsi gyárban s a *S. Etienne* mellett *villeboeuf*-i bányaléggrobbanás után, melynek százötven áldozata lett, bányászruhában leszállott a tárnákba. *Miss Banks*, egy amerikai hölgy, föl akarván társni a közönség előtt, hogy a szerényebb sorsuaknak mennyi nyomorúságot és hangtalan szenvedést kell kiállaniok a legsanyarubb folalkozásokra kárhóztatta magát. Először is minden leány lett egy londoni polgári családnál. Tulterhelték és rosszul táplálták. Délben kenyeret, vaját, kávé, este kenyeret, sajtot, theát kapott. Két hét alatt elég adatot gyűjtve, *„A főkötő és fehér kötény alatti”* címmel cikksorozatot írt egy londoni napilapba, mely igen nagy sikert aratott. Minden lányból mosóné lett egy mosóintézetben, hol nedves és bűdös levegő undorát kellett

Khuen nem járt most Budapesten.

A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: A gróf Khuen-Héderváry Budapestre való utazásáról szóló jelentés téves. A miniszter husvétvasárnap győrmegyeri birtokára ment és husvéthétfőn visszatért Bécsbe. Gróf Khuen Budapesten a napokban nem volt.

A póttartalékosok behívása.

Bécsből jelentik, hogy miután előreláthatólag a sorozást megejteni nem lehet, intézkedés történt, hogy az októberben kiszolgáló katonákat visszatartsák, egyben pedig behívják a kiképezetlen póttartalékosokat és kiképzés után szintén szolgálatra készítetik őket mindaddig, míg a rendes ujonczok be nem vonulnak.

Itten azt hiszik, hogy ez az intézkedés az ország hangulatán egy keveset változtatni fog és a válság megoldását (magyar részről) siettet.

UJDONSÁGOK.

Katholikus Szabad Liceum.

Szombaton rekeszti be idej előadásainak sorozatát a Katholikus Szabad Liceum. Elismerésül azért a lelkes támogatásért, melyben a Liceum komoly előadásainak egész éven át része volt, most a rendezőség változatos műsorral valóságos hangvesenyt állít össze a közönség számára.

Rövid, de emelkedett szellemű megnyitó beszédet városunk főügyésze, a kör világi alelnöke, *Dus László* fog tartani. *Szalay* Stefike, a közönség előtt előnyösen ismert kitűnő zongoraművész az a nagy haladást fogja bemutatni, melyre fővárosi tanulmányai közben, mipt az Országos Zeneakadémia növendéke tett szert. Harmadik pont egy hatásos, kurucz tárgy melodráma lesz, *Rákóczi visszatér* címmel. Szövegét dr. *Krúger* Aladár írta, zenéjét *Belezny* Antal, az országos híru zeneszerző; szavalni fogja *Szönyi* Margit, akinek gyönyörű organumával most lesz alkalma először nagyobb közönség előtt bemutatkozni. Az előforduló eredeti kurucz dalokat *Lobermayer* Gyula éneklé, a melodráma végén pedig *Nevorall* István és *Resch* Mihály játsszák el négy kézre a Rákóczi-indulót. — A körnek fővárosi

kiállania. Végre utczaseprésre vállalkozott. Kora reggel látni lehetett őt London utczáin seprővel kezében. Barátságot kötött a seprőasszonyokkal, hogy bizalmukat megnyerje s eljárt velük a pálinkásboltokba *gün*-t (borókafenyő pálinka) inni. Ezután egy varróintézetbe szegődött s iparkodott heti 15 frankból megélni. Éperszedő leány, koldus, majd virágárú lett. Egy rendőr, aki többször találkozván vele, beléseretett, hogy kiragadja őt szomorú helyzetéből, elakarta őt venni feleségül. »Ez a mesterség nem magának való kisasszony«, így szólt hozzá. Nem akar feleségem lenni? Jó lakásom van, dolgos ember vagyok. Maga vigyázní fog a házra, mlg én dolgozom magáért.

Két amerikai hölgy: *Madame John* és *Marie Von Vorst* gyárimunkásnők lettek: az egyik egy pittsburgi gyárban palaczkokat dugasztott, a másik Lynnben cipőt varrt. Így készültek átéltek adatok nyomán megírt érdekes könyvükhöz: *„A munkásnő az Egyesült-Államokban»*. Ez volt egyike a legáldásosabb sikerű könyveknek, mert a *„nyomorgó nők»* helyzetének javításáról szóló törvény megalkotására vezetett.

Hasonló vállalkozások nagyon megnevesítik az ujdondás működését, nemcsak a kiváncsiság önző érzésének kielégítésére törekednek, hanem a legnemesebb feladatra: a szükségessé vált reformokat sürgetik s egy kis humanizmust, szeretetet terjesztenek a világon.

vendége is lesz: *Brocken* Béla zenetanár, akinek pompás játékában már egy ízben volt alkalma a közönségnek gyönyörködni. Végül berekeszti az estélyt *Palásthy* Sándornak, a Szigligeti-színház ujonnan szerződött tagja, aki egy csapásra kedvence lett a közönségnek s aki énekszámokkal fog közreműködni.

Jegyek előre válthatók *Láng* József üzletében. Az estély pontban 6 órakor kezdődik a főgimnázium disztermében.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

Apr. 30. Szigligeti Társaság közgyűlése (d. e. 11. órakor a városházán.)

Máj. 7. A biharmegyei függetlenségi párt alakuló nagygyűlése. (D. e. 10 órakor a Zöldfában.)

* **Fraknói püspök Szentjobbon.** Dr. *Fraknói* Vilmos cz. püspök, szentjobbi apát tegnap Szentjobbra utazott az apátsági birtok megtekintésére. Az illusztris tudós főpap pár napig tartózkodik Szentjobbon.

* **A villamos vasut tervei.** A villamos vasut főutczai vonalának terveit a városi vasut r. t. beadta Nagyvárad városához. A tanács a terveket most küldte fel a miniszterhez, azon kérelemmel, hogy azt sürgősen hagyja jóvá, mert a Fő-utca aszfaltozását június elején megakarja kezdeni a város.

* **Az új dandárparancsnok Nagyváradon.** A Nagyváradra kinevezett új brigádéros *Cankl* Rezső városunkba érkezett s tegnap délelőtt 11 órakor volt a hivatalos bemutatkozás a Csarnok épületben levő tiszti Casinóban. A bemutatkozáson megjelentek az összes Nagyváradon állomásozó közös és honvéd tisztek diszben.

* **Mikor a városnak kell.** A Bémertér és Mészáros-utca sarkán sokat ront nemcsak szépművészeti szempontból, hanem forgalmi tekintetéből is valóságos akadály a rozoga Poyner-féle ház. A város már régen tervezi, hogy annak egyrészt mi uton-módon lehetne eltávolítani. A tulajdonos most megkereste a várost, hogy reflektál-e a háznak ezen kiálló részére, mert a bérletek a házban levő üzletek tulajdonosaival május 1-én lejárnak s azokat megakarja hosszabbítani. A város némi áldozatra hajlandó is volna, de a tulajdonos a ház egyrészeért kerek 100,000 koronát kér. Ilyen horribilis ár mellett azonban szó sem lehet a megvételről, miért is a városi tanács kiadta az ügyet a főmérnöknek. Az utca rendezéssel a szomszédos háztulajdonosok nyernének legtöbbit, tehát ezeknek kellene megfelelő hozzájárulással a terv keresztülvitelét elősegíteni.

* **A 48-as népkör jubilleuma.** A »nagyvárad 48-as népkör« május hó 28-án tartandó ünnepélyére, melyet fenállásának 25 éves tennállására rendez, nagyban készül az erre kiküldött bizottság. Dr. Adorján Emil elnökle mellett tegnap délután 5 órakor tartotta meg a bizottság e tárgyban való első gyűlését s így elhatározta, hogy május 28-án délelőtt 10 és fél órakor a Zöldfa nagytermében diszközgyűlést rendez, mely öt pontból fog állani. Köztük Sas Edének egy alkalmi ódája, melynek megírására őt felfogják kérni, melyet a kör egyik tagja fog előadni.

* **Rejtélyes halál.** Csongrádról írják: *Tury* Margitot, Nagy János András fiatal feleségét az atyja tanyáján, a hol látogatóban volt, az istállóban holtan találták fel. Gyomra táján nyolcz-tíz apró seb volt látható, melyek sörétszemekből származtak. Mikor ráakadtak, még élt, de szólni már nem tudott. Férje az esküvő óta gyógyíthatatlan betegségben szenved és így nem tudni, hogy a haláleset gyilkosság, vagy öngyilkosság e. A vizsgálat megindult.

* **A villamos bizottság ülés.** Nagyvárad város villamos felügyelő bizottsága pénteken április 28-án délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **Károly Ferencz főherceg Budapestén.** Kossuth Ferencz lapja a következő szenzációs hírt közli:

Otto főherceg idősebb fia, Károly Ferencz főherceg hosszabb külföldi utazásra volt indulandó. Már kész volt az utiterv s a kíséretet is kijelölte az udvar, amikor a király intézkedésére hirtelen abbamaradt az utazás.

A váratlan fordulattal egyidejűleg annak híre terjedt el bécsi arisztokrata körökben, hogy Károly Ferencz főherceg számára a budavári királyi palotában külön lakosztályt rendeznek be. A fiatal főherceg, ki 1887-ben született és most tizenhét éves, az elterjedt hírek szerint trónörökös minőségben laknék Magyarországon s a királylyal együtt már május hóban érkezik Budavárába. Bécsi körök ez intézkedést összeköttetésbe hozzák a király lemondási szándékával, mely néhány nap óta ismét beszélgetés tárgya Bécsben.

* **Anyakönyvezető kinevezése.** A belügyminiszter a mezőpeterdi anyakönyvi kerületbe Pongrácz Gábor körjegyzőt anyakönyvezetővé nevezte ki.

* **Meglopták még aludt.** Ujlaki Sándor napszámos husvét hétfőjén alaposan becsudálkozott állapotban betántorgott éjteltáján a Nagyvásártéren levő Róth Dániel-féle italmérő helyiség udvarára, ahol el is nyomta a buzgóság. Hajnali 4 óra felé arra ébredt, hogy összes értéktárgyaitól megszabadította valaki. Elvitték köves aranygyűrűjét, ezüst zsebóráját kelekötő forma lánczával egyetemben, tajték szivarszipkáját és pénzes erszényét másfélkorona pénzzel. A kikopasztott férfit a tegnapi napon emelt panaszt, a rendőrség pedig nyomoz az ismeretlen tolvaj után.

* **A Katholikus Egyesületek Közvetítő Irodája.** Kiváló szakemberek támogatásával Gyürky Ödön dr. új kath. intézményt alapított a fővárosban. »A Kath. Egyesületek Közvetítő Irodája« czim alatt. Az intézet célja közvetíteni egyesületeink részére az összes egyesületi felszereléseket, másrészt és különösen vezetni, támogatni kath. egyesületeinket, szövetkezeteinket a nép anyagi érdekeinek felkarolását célzó törekvéseiben. Nagy keresztény czégekkel összeköttetésben lehetővé teszi az iroda a lelkiismeretlen ügynökök teljes mellőzését s emellett tetemes anyagi előnyöket is nyújt úgy az egyesületeknek, mint azok tagjainak. Részletes felvilágosítások, prospektusok azonnal küldetnek. Az iroda Budapest, IV., Molnár-u. 19. szám alatt van.

* **Vibefult molnár.** Pakzról írják: Husvét hétfőjén Hindu Antal 39 éves molnárlegény egyik társával csolnokon gazdájának malmba igyikezett, a kiszállásnál azonban megcsuszott és a Dunába esett, hol nyomtalanul eltűnt. A szerencsétlen embert özvegye és hat kiskoru árva siratja.

* **Betörő hetes.** Bring Jakabné Kolozsvári utcán a Páva korcsma épületben levő lakásába mig távol volt, tegnap délután betörték és 40 korona pénzt, valamint egyfedlű női aranyóráját elvitték. A gyanu kezdetben is Török István hetesre irányult, aki méltó felháborodásában még tegnap megszökött. Kézre kerítése irán intézkedett a rendőrség.

* **Letartóztatott betörő.** A margittai csendőrségtől tegnap távirat érkezett a nagyvárad rendőrséghez, hogy Voucz Nagy József

Váradról oda tolonczolt egyén 26 koronát és egy nikkel zsebórát lopott ott, és zsákmányával Váradra utazott. A nyomozással megbízott Vas Károly rendőr a jeles férfit Püspökiben érte utól és szívós vonakodásai dacára vissza hozta Nagyváradra, 13 koronát találtak nála a lopott pénzből. Atadták a csendőröknek, kik Margittára kísérték.

* **Szabó Gyula adósságai.** Szabó Gyula Körös-utcai vendéglős ellen, ki — mint már említettük lapunk tegnapi számában — megszökött Nagyváradról, két feljelentést tettek a rendőrségen. Az egyik feljelentést Molnár Lajos szállóbirtokos tette, ki Szabónak tizennégyezer korona értékű bort és 600 korona értékű hordót adott el hitelbe. A másik feljelentő Balogh Mária fodrász üzlettulajdonosnő. Ez az asszony 4100 korona készpénzt adott kötelezvényre Szabó Gyulának, ki 1100 koronát részletekben már meg is adott, de a többi nem. A megszökött vendéglős ellen, ki eladta az összes hitelbe vett értékeit a rendőrség sikasztás miatt megindítja az eljárást.

* **Árviz Csongrádon.** Csongrádról jelentik a Magyar Távirati Irodának: A Tisza és a Körös folyók összetorkolásánál Csongrádon ma reggel óta az ártér víz alatt van. A folyók medrűkből kilépve a védgátakig kiáradtak.

* **Elveszett** nagypénteken délután a Kolozsvári utcai vasuti átjárótól a felső vashidig egy négylábu összehajtható vadász szék, melynek posztó ülésén R. J. betűk vannak behimmezve. Becsületes megtaláló a szék egész értékét jutalomképen megkapja a rendőrségen

Nem gyárilag készített cipők, hanem elsőrangú cipészek által beszerzett kézimunka, továbbá legújabb divatu férfi kalapok, fehérneműk, nyakkenők és mindennemű divatcikk legolcsóbb árak mellett csakis REICHARD-áruházánál

Fő-utczán, szerezhethők be. Telefon: 207. sz. Vidékre árjegyzék is küldetik.

x Husvétünnepre divatos árú olcsó beszerzésére ajánljuk a Fábry Testvérek keresztény áruházát felkeresni, bővebb felvilágosítást a czég mai hirdetése nyújt.

x **Állandó táncintézet a Kereskedelmi Csarnok disztermében.** Antalfiné május hó 1-től újabb két óra terjedő tánc-tanítási kurzust nyit, melyre a t. szülők becses figyelmét föl hívjuk. A tanítás 6-tól

8-ig gyermekeknek; 8-tól 10-ig a felnőtteknek. A tandíj az egészen kezdőknek a teljes két óra 14 korona, a haladóknak — 10 korona. A beiratások Szilágyi Dezső utca 11. szám alatt eszközölhetők. D. e. 10 órától, d. u. 5 óráig. 1130.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét Mitteleier Ede férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

Pannónia étterem és téli kert.

Első minőségű Dréher-féle KORONASÖR, termelőktől beszerzett kitűnő BOROK; továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtökön: »Annuska« vigjáték.

Pénteken: »A nők barátja« vigjáték.

Szombaton: »Cornevillei harangok« operett.

Otthon. Az új társulat kezdő előnyeit is kibontani. A drámai személyzet például igen jó erőt kapott Angyal Ilkában, a ki tegnap mutatkozott be először Magda szerepében. Régi ismerőse a közönségnek, évekkal ezelőtt játszott már Nagyváradon s így most beléptekor már mint hazatértet üdvözölte a közönség. Igazi hősnő Angyal Ilka, a ki erős organummal, kifejező, markáns arczjával és hamisítatlan érzésekkel tudja szerepét alakítani. Itteni működéséhez a legszebb reményeket fűzzük — Komáromi Mariska mintha még tapogatózónék; nem merte vagy nem tudta eltalálni a naiva közvetlen hangját? Majd elvállik. Annál jobb volt Peterdy Sándor. Az ő alezredese csupa realizmus, élet és megkapó igazság volt. Viszszatérése Nagyváradra a drámai előadások fellendülését jelenti. Kisebb szerepben Simon Mariska nyújtott jó alakítást. Tóth Elek, T. Pogány Janka és főleg Szarvasi régebben is játszott, pompásan sikerült szerepeik emlékét elevenítették fel újabb sikerükkel. Csak Verő Janka és társai statisztálása ütött ki megint a kitűnő összjátékból.

A szinügyi bizottság péntek délutáni ülésén foglalkozik a színház új tagjaival. Az ülésre a következő meghívót bocsátották ki:

A szinügyi bizottság t. tagjait tisztelettel kérem, hogy folyó hó 28-án pénteken délután három órakor a városháza bizottsági termében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Határozat a bejelentett új tagok elfogadása iránt. Nagyvárad, 1905. április 26. Dr. Hoványi Géza elnök.

Annuska. Gárdonyi Géza pompás vigjátéka kerül ma este színre a Szigligeti színházban elsőrendű szereposztásban. A mai »Annuska« czimszerepében mutatkozik be a társulat új naivája Komáromy Margit. Kivüle a többi főszerepet Somogyiné, Agnelly, T. Pogány, J. Simon Mariska, Palásthy Sándor, Tóth Elek, Krasznay, Bognár, Tihanyi, Bérczi játsszák.

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, elámul azon a csodálatos sok szép tavaszi ujdonságon, melyek Hegedüs Ármán Magyar Divatcsarnokába beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a sok szép kész blousok, melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek. Ujszép és divatos blouse-kelmék, divatlap szerint díszek nagy választékban. Az árak pedig felülmúlhatatlanul olcsók. Tisztelettel: **Hegedüs Ármán** Szent László-tér Fekete Sas szálloda kapuja mellett.

Nők barátja. Dumasnak ez a kitűnő vigjátéka megy holnap a Szigligeti színházban. Főszereplő Angyal Ilka, E. Kovács M. Örley Flóra, Komáromy Margit, Tóth Elek, Peterdy, Tihanyi, Bérczi, Szarvasi, stb.

Igazságszolgáltatás.

Elhalasztott esküdtzéki tárgyalások. Az április havi esküdtzéki ciklusra öt bűnügynek a tárgyalása volt mindössze kitűzve tárgyalásra. A kitűzött ügyek közül azonban csak egyet tárgyalt le az esküdtbíróóság a többi pedig különböző okok miatt elhalasztották. A jövő havi ciklus sokkal érdekesebbnek ígérkezik, amennyiben több gyilkossági és rablási bűnpertrel fog foglalkozni az esküdtbíróóság.

TÁVIRATOK.

Nyakszirt merevedés.

Szatmár, április 26. (Saját tud. táv.) **Makai János** ma a nagykárolyi kórházban nyakszirtmerevedésben elhunyt.

Elhalt török herceg.

Konstantinápoly, ápr. 26. Hivatalos jelentés szerint Kémal Eddig herceg rákbetegségben, a melyben hat hónapja szenved, elhunyt. A szultánt ez a haláleset mély gyászba borította.

A Klein házaspár bűnpöre.

Bécs, április 26. (Saját tud. táv.) A bécsi esküdtzék ma tárgyalta a Klein házaspár bűnpörét.

Az elnök a vádirat felolvastatása után a vádlottakat hallgatta ki, kik a gyilkosság elkövetését egymásra akarták fogni és mindenik igyekezett menteni magát.

Klein azt vallotta, hogy legott október 4-én elment feleségével **Szikora János** lakására s pénzt kértek tőle. Szikora nem adott. Erre elhatározták, hogy megölik és kirabolják. Így is lett. Az asszony hajította végre a gyilkosságot.

Kleinné azt állítja hogy a férje nem az ő jelenlétében követte el a gyilkosságot. Egyáltalában a gyilkosságban tetteles részvételét tagadja.

A tárgyalás még a késő éjjeli órákban folyik.

A krétai felkelés.

Kanea, április 26. A Leviata angol cirkáló négy torpedóval Maltából ideérkezett.

A háboru.

Lodon, A Daily Mail jelenti Bangkokból 24-éről: Több orosz cirkáló a Kamnan-öböl elé érkezett. Két cirkáló (háromkéményes) még az öblön belül van. Hir szerint az oroszok hadműveleteik alapját Kainanba helyezték át.

London, április 26. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pulo-Pinangból, hogy a harmadik orosz hajóraj elhaladt ott. Singtani jelentés szerint pedig Roszdesztvenszky flottája a Kamran kikötőből nem északi, hanem déli irányba vette útját, hogy egyesüljön a harmadik hajórajjal.

Poulon-Penang, április 26. (Reuter) Várják, hogy a harmadik balti hajóhad ma vonul el Penang előtt. A szigeti hatóságok az éjjelen át őriztetik a sziget bejárait.

Csingtau, április 26. Az itt időző orosz tiszték azt a hirt kapták, hogy az orosz hajóhad a Kamran-öböl déli irányban elhagyta hogy a harmadik orosz hajóhaddal egyesüljön.

London, ápr. 23. A Times jelenti, hogy a kánaei felkelők értesítették a konzulokat, hogy a hatalmak csapataival nem ellenkeznek. A Vénus nevű angol cirkáló a partokat járja be, hogy megakadályozza a fegyverbehozatalt. Kréta-sziget különböző katonai pontjait külföldi csapatok szállták meg.

NYILTÉR.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8—9-ig
d. u. 2—4-ig

Kossuth Lajos-utca
(Mezey-ház)

Telefon az egész megyére: 204. sz.

Gazdálkodók

el ne mulasszák

a cséplő — és egyéb gazdasági gépeikhez szükséges öntvényeket mielőbb megrendelni alanti czégnél, mely

a világhírű kassoviczi fémkohó

képviselője, s így a legjobb, legtartósabb fémgéprészeket képes szállítani, *gyorsan, pontosan és jutányosan.*

E czég specialitásai:

világhírű **érczsengők**, templomi, iskolai és gazdasági **harangok**. — **tüzi fecskendők** javítása és átalakítása, valamint új **szivattyúk** és **fecskendők**; továbbá szabadalmazott **tömlő-kapcsok** kitüntetett **szivattyús kutak** és szabadalmazott **víz nélküli arnyékszék-ülések** (szagtalan, légmentesen záró és mindenütt alkalmazható).

Rosenthal és Ehrlich Nagyvárad.

Első magyar csengő- és érczárú-gyár.
Alapítva 1847.

Gyár: Szacsvey-utca. (Saját ház.)
Váradai és vidéki telefon száma: 204.

Nincs lehetetlenség!

Ez már igazán ritka alkalom.

Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát** és **ékszer** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Kleinféle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfüggők, lánczok, karpereczek, joutjok, evőesz-

közök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, viz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Óra, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

műorás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára *varrógép,*
kerékpár alkatrész- és fel-

szerelésekben

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár épület)

Nagy választék *acetylen-lámpa lég-tömő és gummiköpenyben.* Szakszerűen berendezett **nagy javító MŰHELY** *Emalírozás, nickelezés* és bárminemű **javítások** pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Garbit napi árban!

A legjobb gyártmány
Atilla, torpedó, Bock, és Hollender-féle

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Özv. Jüngling Józsefné.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

Angol regény.

— Oh, bocsánat, nekünk művészeknek, szabadalmunk van az ilyesmire. Lássá, nem állhattam meg, hogy el ne mondjam, a mi a szívemen fekszik. Megmondom azt is, hogy azokkal a vonásokkal szeretném kegyedet lefesteni, a melyek akkor vonultak át az arcán, midőn ma este fogadott.

— Ugyan? Es milyen volt akkor az arcom? — kérde Penelop, — hamiskásan tekintve szemébe. — Azt hiszem eléggé szabályszerűen és illedelmes mosolylyal fogadtam.

— Majd egyszer elmondom, milyenek találtam, választott Daubeny, miközben helyet foglaltak.

Tom, urnője mellett ült egy széken, vágyakozó tekintettel nézve a feltálat lazacra. Most, hogy Algy nem volt idehaza, majdnem megint egészen ő volt az ur a háznál. Meg is látszott rajta, hogy érzi ezt, mert egész méltósággal ült székén s nagyon elégedetten dorombolt, várva míg rákerül a sor. Tomnak urnője a legizletesebb falatokat válogatta ki s rakta tányérjára, úgy, hogy nagyon sok ember megirigyelhette volna állapotát.

— Ostoba döge! micsoda kényelemben él, — gondolta Daubeny magában, fennhangon azonban ezt mondá: — Milyen pompás macska!

Chartres kisasszony elégedetten mosolygott s szemével hálás köszönetét fejezett ki.

— Nemde? — mondá. — Aztán milyen oszdes és jámbor! Én, a ki egy kutyának a

lárját ki nem tudnám állani, mert állandóan ideges főfájásban szenvedek, ezt a macskát imádom. Oh, kérem, higgye meg, Tom igen sokszor megvigasztal engemet.

— Meg vagyok róla győződve. Egy hü állat felér egy barátal.

Chartres kisasszonyt ezzel Daubeny egészen meghódította, hogy felvilágosítást kérjen tőle egy fontos kérdésről.

— Daubeny ur, szokott ön állatokat is festeni?

Daubeny sejtette, hogy mi lesz e kérdés vége, tehát hozzáalkalmazkodva válaszolt:

— Néha. Ohajtja talán kegyed, hogy kedvelt macskáját lefesse?

— Nagyon lekötelezne, ha olyan szives volna. Ámbár ez olyan kérés, a melyet szerencsétlenség önhöz intézni.

— Éppen nem. Szerencsémnek fogom tartani, ha szolgálatára lehetek.

— Már egyet a családtagok közül részemre hódítottam — gondolá s nevetett magában, hogy az milyen könnyen sikerült. Ettől fogva igen kedélyesen érezte magát s olyan jóízű dolgokat beszélt, hogy Chartres kisasszony egész határozottan kijelentette, miképp régen nem volt szerencséje ilyen kedves fiatal emberhez. És csodálatos, hogy Chartres ur is egy véleményen volt vele.

Penelop nem szólt semmit. A félhomályban az ablaknál egyre ezt a dalt dudorászta:

„Oly gyöngéd és hü, Douglas, Douglas.”

— Megengedi, hogy elszívjak egy szivart a terrazon? kérde Daubeny Everard.

— Oh, miért ne? — válaszolt Penelop. — Különben is ez a szabadság csarnoka, itt tetszése szerint teheti azt, a mit óhajt.

Daubeny szivarra gyujtva, kiment a terraszra s fel-alá sétálgatott.

Chartres ur leánya mellé ment az ablakhoz.

— Nos, drágám, hogy tetszik a művésztünk?

— Papa, nekem, az igazat megvallva, Daubeny ur nagyon tetszik.

Chartres ur átölelte leányát s gyöngéden kebléhez szorította.

— Ugy gondolom, mondá — elég lesz, ha Graham századosnak a képet fogom csak odaadni, — mert az eredijétől nem tudok megválni.

— Papa, hogy beszélhet így? — szólt a leány, fejét atyja keblére hajtva.

Chartres ur egy nagyot sóhajtott s még jobban magához szorította leányát.

— Ugy látom, édesem, hogy én már csak a második helyre jutottam a te szívedben.

— Drága atyám, ne mondjon ilyeneket! Hiszen nagyon jól tudja, hogy én a maga szerető kis leánya vagyok.

Igen, igen, de egy más valaki szintén úgy gondolkozhatik rólad, hogy te az ő kis Penelopja vagy.

Daubeny ur a terrazon visszatérve, atyát és leányát együtt találta. Conosz mosoly vonult végig ajkán, a mint szivarjának illata füstjét az éjjeli légbe eregetve, mellettük elhaladt, s azután, éppen mint Alice, terveket szőtt s légvárat épített; csak hogy az ő álmodott képe Chartres-kastély volt, s a szegény, hiszékeny, bizalmát belevető Alice hiányzott belőle. Pedig való igaz, hogy szerette Alicet, csak az volt a baj, hogy önmagát még sokkal jobban szerette.

Chartres ur és Penelop nemsokára hozzátaláltak, a mint a terrazon sétált.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A kamara teljes ülése.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara április hó 26-án tartotta teljes ülését Huzella Gyula kir. keresk. tanácsos elnöklete alatt.

Az időközben érkezett és már ismertett miniszteri leiratok és más átiratokról szóló elnöki közlések, valamint a kamarai iroda működését feltüntető titkári és a pénztárnoki jelentés tudomásul vétele után került sor az érdemleges ügyek elintézésére.

Tudomásul vették a miniszter leiratait, a kamara 1903. évi zárszámadásáról és az 1905. évi költségvetéséről.

A kolozsvári társkamara megkeresésére, egy kereskedői nyugdíjintézet létesítése tárgyában Reismann Mór elnöklete alatt bizottságot küldött ki a teljes ülés, hogy az ügyet előkészítse.

A debreczeni kamara megkeresésére elhatározta a teljes ülés, hogy a gyáripari vállalatok hitelgényeinek szövetkezeti alapon leendő kielégítését szolgáló intézmény szervezése és megfelelő állami támogatásban részesítése iránt feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez.

Steiner M. Albert beltág indítványára a teljes ülés megbizta az elnökséget, hogy egy megvizsgáló állomásnak Nagyváradon leendő felállítását illetékes helyen tegye meg a szükséges lépéseket.

Bélfenyér község hetivásár engedélyezése iránti kérelmének elutasítását véleményezte, az osztályok javaslata alapján a teljes ülés a miniszternek.

A szegedi társkamara felterjesztését egységes köveztvámtarifa-tervezet kiadása iránt, egyszerűen tudomásul vették.

A nagyszalontai ipartestület módosított alapszabályainak jóváhagyását véleményezte a kamara.

Nagy-Várad város átiratára véleményezi a kamara, hogy a Nagy-Piac-teren szükséges egy villamos vasúti teheráru fel- és leadási állomás s e célra a legalkalmasabb a közraktár és a várkapuhoz vezető ut közötti terület.

A Sarkadon létesítendő ipartestület megalakítására vonatkozólag, daczára a megalakítás ellen újabban keletkezett mozgalomnak, a kamara fentartja előbbi álláspontját s véleményezi Biharvármegye alispánjának, hogy az összes iratokat jóváhagyás végett terjeszse fel a miniszterhez.

Nagy-Várad város rendőrkapitányának indítványára a kamara felterjesztést intéz a keresk. miniszterhez, hogy a sulypátnak szappan és festékgyártásnál való használata eltiltassék, mert ezt csak azért használják, hogy a szappan vagy festék jóval súlyosabb legyen.

Elhatározta a teljes ülés, hogy a Dalmátországi malmok javára ültetett s a kereskedelmi és vámszövettséggel ellentétben álló visszaélések megszüntetése céljából megfelelő eszközök igénybevétele iránt felterjesztést intéz a keresk. miniszterhez.

A kassai kamara feliratát az előlegezési és önszegző egyletek megadóztatása iránt továbbá, ugyan csak ezen kamarának az országos hitel-szövetkezetek vidéki alapításainak helytelen megadóztatása tárgyában a miniszter urhoz intézett feliratát.

A budapesti kamara az összes gazdasági faktorok részéről együttes felterjesztést akar intézni az új kormányhoz, a képviselőházhoz és a pártokhoz a gazdasági érdekek minél gyorsabb kielégítése és a függőben levő különféle közmunkák haladéktalan végrehajtása iránt. Ezen felterjesztéshez kéri a kamara hozzájárulását. A teljes ülés hasonszellemű felirat intézését határozta el.

A magyar vasművek és gépgyárak orsz. egyesülete azon kérelem fordult a kamarához, hogy a munkások balesetbiztosításának törvényhozási uton való rendezése tárgyában a keresk. miniszterhez intézett feliratát pártolja.

Nagyváradi város tanácsa a kamara véleményét kérte arra nézve, hogy a szerb kereskedelmi szerződés felmondását kereskedelmi viszonyaink indokolják-e? A kamara véleményezi hogy a politikai helyzet tisztultával a szerződés felmondassék.

A nagyváradi kir. törvényszék elnöke egy kereskedelmi ülnök választását kérte a kamara részéről, mivel Huzella Gyula az ülnöki tisztről lemondott. Kiadták az elnökségnek és a keresk. osztálynak.

A nagyváradi kir. pénzügyigazgatóság az iparosok és kereskedők arányosabb megadóztatása céljából az iránt kereste meg a kamarát, miszerint a Nagyváradon levő és III. oszt. ke-

reseti adó alá tartozó adózókat foglalkozás-nemeik szerint olyképp csoportosítsa a Kamara, hogy minden egyes csoportba legelől a legcsekélyebb, fokozatosan a nagyobb és végül a legnagyobb forgalmu adóköteles álljon.

A kamara a multban követett gyakorlathoz képest a lajstromot nem állítja össze. Ezzel végetért a teljes ülés.

Árverés katonai lovakra. Hétfőn azaz 1905. évi május hó 1-én d. e. 9 órakor a helybeli lóvásártéren I kincstári szolgálati ló fog árverés útján eladatni. A venni szándékozók figyelmét erre azon megjegyzéssel hívja fel a cs. és kir. 19 hadosztály tűzerezred parancsnokság, hogy vevő a vételárat s a harmadik fokozat szerint fizetendő bélyeg illetéket az eladási helyen azonnal köteles megfizetni. Nagyvárad, 1905 április 18-án. Darvassy Lajos s. k. katonaiügyi tanácsnok.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, ápr. 26.

Buza ápr.-re	— — — —	17.44
Buza máj.	— — — —	16.32
Rozs ápr.-re	— — — —	14.60
Tengeri májusra 1905.	— — — —	14.38
Zab ápr.-ra	— — — —	14.36
Repeze aug.-ra	— — — —	24.20

Értéktözsde.

Budapest, ápr. 26.

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámitoló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villamos vasut	— — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 ápr. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.35
Magyar koronajárdék 4%	— — —	97.95
Magyar koronajárdék 3½%	— — —	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.25
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — —	227.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	1.69
Osztrák járdék papirban	— — —	100.10
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák járdék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járdék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	161.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	18.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	778.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	668.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	662.25
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német birodalmi márka	— — —	117.12
London vista	— — —	239.85
Páris vista	— — —	95.35
Márkás 20 arany	— — —	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ajánlkozás.

Róm kath. középkoru gazdasztné gazdasszonyi vagy kiadónői állást keres.

Czim: özv. Kovács Károlyné

Teleki-utca, Czuczor-üzlet.

Nagyvárad.

Nagymagtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYARBAN Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

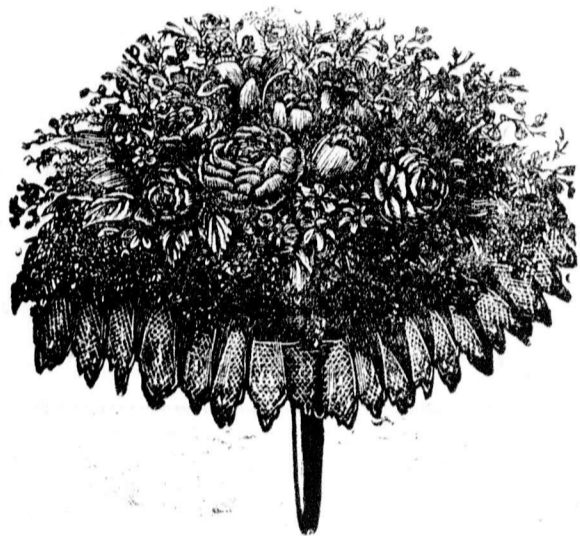
Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyváradi-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCE, 194. SZÁM.
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, bál vagy bármely alkalmi, szép berlini pártartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami azelőtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszorúk. igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 forintig. — **Babérszörök.** ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia koszorúk.** a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal díszítve 10—25 forintig, samit ezelőtt 35—40 forintba került. A fent írt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek. 100.000 drb. nemes rózsza. Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100 darab 18 forint. — Magas törzsű rózsza 3—5 láb, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — 100.000 drb. legnemesebb gyümölcsfa gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szöllő-oltványok: az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállítva, 12 borfaj és 12 lugas és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kívánatra azonnai bérmentve küldetik.

Farkas József műkertész

a váradi-velencei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól.

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiból stb. (Dr. Zieliuski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.

Csatornákat saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.